

Neljapäev, 13. november 2014

P8_TA(2014)0052

Küprose majandusvööndis pingeid tekitav Türgi tegevus**Euroopa Parlamendi 13. novembri 2014. aasta resolutsioon Türgi pingeidtekitava tegevuse kohta Küprose majandusvööndis (2014/2921(RSP))**

(2016/C 285/03)

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse oma 12. märtsi 2014. aasta resolutsiooni Türgi 2013. aasta eduaruande kohta ⁽¹⁾,
  - võttes arvesse üldasjade nõukogu 17. detsembri 2013. aasta järeldusi,
  - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu eesistuja pressiesindaja 7. oktoobri 2014. aasta avaldust,
  - võttes arvesse 8. oktoobril 2014. aastal avaldatud Türgi 2014. aasta eduaruannet,
  - võttes arvesse Euroopa Ülemkogu 24. oktoobri 2014. aasta kohtumise järeldusi,
  - võttes arvesse kodukorra artikli 123 lõikeid 2 ja 4,
- A. arvestades, et Türgi edastas 3. oktoobril 2014 mereraadioside sõnumi (NAVTEX-sõnumi), milles määratakse kindlaks Küprose Vabariigi majandusvööndi lõunaosas asuv suur ala, kus Türgi uurimislaev Barbados teostab 20. oktoobrist kuni 30. detsembrini 2014 seismilisi uuringuid; arvestades, et need seismilised uuringud toimuvad merealadel, mis Küprose Vabariigi valitsus on eraldanud Itaalia ettevõttele Eni ja Korea gaasikorporatsioonile, et need saaksid uurida võimalikke merepõhja aluspinnases leiduvaid süsivesinikuvarusid;
- B. arvestades, et vaatamata korduvatele üleskutsetele, mida EL on muu hulgas teinud komisjoni Türgi 2014. aasta eduraportis, ei tunnusta Türgi ikka veel Küprose Vabariiki ega Küprose Vabariigi seaduspärast õigust uurida ja kasutada loodusvarasid oma majandusvööndis, seades sellega kahtluse alla Euroopa ettevõtte tegevuse; arvestades, et Türgi nõudmistel ja tegevusel ei ole õiguslikku alust ning need on otseses vastuolus rahvusvahelise õigusega, kaasa arvatud ÜRO mereõiguse konventsiooniga;
- C. arvestades, et ÜRO mereõiguse konventsioonis on esitatud terviklik õigusraamistik, millega kehtestatakse õigused ja kord, samuti eeskirjad ookeanide ja nende ressursside igasuguse kasutamise kohta; arvestades, et Euroopa Liit on ratifitseerinud ÜRO mereõiguse konventsiooni, mis moodustab nüüd liidu ühenduse õigustiku lahutamatu osa;
- D. arvestades, et EL on korduvalt kinnitanud, et Türgi peab selgelt kohustuma arendama heanaaberlikke suhteid ja lahendama rahumeelselt vaidlused kooskõlas ÜRO põhikirjaga;
- E. arvestades, et Türgi tegevus Küprose Vabariigi majandusvööndis langeb kokku ÜRO peasekretäri uue erinõuniku Espen Barth Eide hiljutise ametisse nimetamisega ning see mõjutab negatiivselt läbirääkimisi, mille eesmärk on Küprose probleemile tervikliku lahenduse leidmine;
1. nõuab tungivalt, et Türgi ilmutaks vaoshoitust ja järgiks rahvusvahelist õigust; mõistab hukka Türgi saagenud ähvardused ja ühepoolse Küprose Vabariigi vastu suunatud tegevuse Küprose majandusvööndis; tuletab meelde, et Küprose Vabariigi majandusvöönd on õiguspärane; kutsub Türgit üles järgima ja täielikult rakendama Euroopa Ühenduse ja selle liikmesriikide 21. septembri 2005. aasta deklaratsiooni, sealhulgas sätet, et kõikide liikmesriikide tunnustamine on ühinemisprotsessi vajalik element;

⁽¹⁾ Vastuvõetud tekstid, P7_TA(2014)0235.

Neljapäev, 13. november 2014

2. rõhutab, et Küprose Vabariigil on täielik ja suveräänne õigus uurida oma majandusvööndi loodusvarasid ning et Türgi mereuringuid tuleb pidada ebaseaduslikuks ja provokatsiooniliseks; nõuab, et Türgi laevad, mis tegutsevad Küprose majandusvööndi vetes ja nende ümbruses, kutsutaks viivitamata tagasi;
3. rõhutab, et Türgi tegevus kujutab endast Küprose Vabariigi suveräänsete õiguste ja rahvusvahelise õiguse, sealhulgas ÜRO mereõiguse konventsiooni rikkumist; kordab oma üleskutset Türgi valitsusele allkirjastada ja ratifitseerida viivitamata ÜRO mereõiguse konventsioon, mis on osa ühenduse õigustikust;
4. nõuab tungivalt, et Türgi valitsus oma mereraadioside sõnumi (NAVTEX-sõnumi) viivitamata tühistaks ja hoiduks Küprose Vabariigi suveräänsete õiguste rikkumisest;
5. kutsub Türgit üles austama ELi liikmesriikide suveräänsust oma territoriaalvete üle; kinnitab veel kord, et liikmesriikidel on kooskõlas ÜRO mereõiguse konventsiooniga suveräänsed õigused, mille hulka kuulub õigus sõlmida kahepoolseid lepinguid ning õigus uurida ja kasutada oma loodusvarasid;
6. nõustub ÜRO arvamusega, et mis tahes gaasileiud tooksid kasu Küprose mõlemale kogukonnale, kui konflikti lõpetamiseks suudetakse leida püsiv poliitiline lahendus; on veendunud, et nõuetekohase majandamise korral võib märkimisväärsete süsivesinikuvarude avastamine kõnealuses piirkonnas parandada majanduslikke, poliitilisi ja sotsiaalseid suhteid Küprose mõlema kogukonna vahel;
7. on veendunud, et märkimisväärsete süsivesinikuvarude avastamine peaks aitama suurendada kogu piirkonna heaolu ja jõukust ning võimaldama piirkonna kõigile elanikele rahuliku ja parema elu rahvusvahelise õiguse alusel;
8. toetab Küprose õigusi esitada ÜRO-le ja Rahvusvahelisele Mereorganisatsioonile ametlikke kaebusi rikkumiste suhtes, mis on toime pandud tema suveräänsetel territooriumil või suveräänsetes vetes;
9. kordab, kui tähtsaks peab ta Türgi ja kõigi ELi liikmesriikide vaheliste suhete normaliseerimist, ning on arvamusel, et sellise tegevuse jätkumisel ja/või kordumisel võib olla negatiivne mõju Türgi ja ELi vahelistele suhetele, sealhulgas Türgi ühinemisprotsessile;
10. rõhutab, kui tähtis on lõpetada provokatiivne tegevus Küprose Vabariigi majandusvööndis ja hoiduda Küprose Vabariigi vastu suunatud ähvarduste tegemisest; märgib, et selline tegevus ja ähvardused seavad ohtu Küprose probleemile tervikliku lahenduse leidmiseks peetavate läbirääkimiste jätkumise; nõuab selle väga keerulises olukorras piirkonna muutmist stabiilsemaks, pidades silmas veel lahendamata küsimusi;
11. nõuab, et Euroopa välisteenistus ja komisjon jälgiksid tähelepanelikult Türgi tegevust Küprose Vabariigi majandusvööndis ja teavitaksid sellest parlamenti;
12. toetab ka edaspidi kindlalt ÜRO egiidi all toimuvaid taasühinemisläbirääkimisi, et leida Küprose probleemile terviklik lahendus; toetab ÜRO peasekretäri Küprose erinõuniku Espen Barth Eide pingutusi luua vajalikud tingimused pingete leevendamiseks ja kõneluste taasalustamiseks;
13. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ja liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Türgi Vabariigi valitsusele ja parlamendile.